

Årsberetning 2013

Ture

Vi har i år afholdt tre ture.

Tirsdag d. 14. maj 2013 havde vi en velbesøgt aftentur til **Nysø på Antvorskov** Kasernes militære område. Ca. 85 mennesker deltog i turen rundt om Nysø, et gammelt mose- og tørvegravningsområde der er naturgenoprettet, således at der er dannet en sø på ca. 12 hektar med vand fra Lindes Å. Seniorsergent Asger Landsperg, der er tilknyttet naturplejen af området, ledte os på bedste vis rundt og fortalte om områdets flora, fauna og historie. På turen hørte vi bl.a. nattergal og gøg, og vi så rævens efterladenskaber og dens bo.

Søndag d. 2. juni 2013 afholdt vi en plante- og fugletur i **Tude Ådal**. I alt 20 mennesker deltog. Vi mødtes ved Trelleborg og gik til Bildsøvej ad trampestien og retur. De ca. 2 km² blev fredet i 1991 og trampestien blev udpeget som en del af fredningen. I det fredede område betyder det især en øget landskabspleje, mens der kommer store, nye vådområder på ca. 450 ha syd for Tude Ås udløb i Storebælt. Vi så godt 30 plantearter på turen bl.a. Slangehoved, Trævlekrone, Vand-Karse, Sump-Karse, Tyndskulpet Brøndkarse, Smalbladet kæruld, Maj-Gøgeurt (over 200 eksemplarer blev talt). Vi hørte og så ca. 40 fuglearter bl.a. Nattergal, Gulbug, Sivsanger, Rørsanger, Havesanger, Tornsanger, Rørhøg, Gøg og Musvåge. På turen havde vi en nedslående oplevelse: Da vi passerede Møllensøen på tilbageturen var ejeren i gang med at slå området med de godt 50 planter Maj-Gøgeurter. Dette til trods for at vi forinden havde fortalt ham hvor sjældne gøgeurterne var. Vi har sendt en beretning til Teknik og Miljø og til Naturstyrelsen.

Søndag d. 11. august 2013 var vi på plante- og fugletur på **Glænø Vesterfed**. Det var en ny lokalitet i besøgte. Der var i alt 14 mennesker på turen. Vi gik fra Fedvej ud over strandengene og fulgte hjulsporet i spidsen af feddet og returnede. Glænø Vesterfed er en del af Basnæs Nor Vildtreservat. Det blev oprettet i 1919 og er dermed Danmarks ældste. Staten ejer de 932 ha søareal (Basnæs Nor), mens de 127 ha landareal (Glænø Vesterfed, Næbbet og Sevedø Fed) er privatejede. Desuden er disse områder omfattet af Natura 2000 områderne nr. 96: EF-Fuglebeskyttelsesområde og nr. 143: EF-Habitatområde. Der må ikke jages på vandfladerne og færdsel er forbudt i fuglenes yngletid fra 1. marts-30. juni. Af planter så vi bl.a. Tæt blomstret Hindebæger, Strandmalurt, det lille siv Harril, Mark-Rødtop, Alm. Sodaurt, Strand-Mandstro, Strand-Nellike og Vandnavle. Af fugle så vi bl.a. Grågåås, Gravand, Strandskade, Hjejle, Strandhjejle, Alm. Ryle, Storspove, Hvidklire og Mudderklire.

Tude Å

DN Slagelse deltager i Følgegruppen for Tude Å Projektet og vi har deltaget i Følgegruppemøder, Lodsejermøder og en afsluttende konference i Sverige om LifeScape projektet, der er en del af Tude Å projektet vedrørende landskabet. Med i dette projekt er også Sverige, Polen og Litauen.

Projektet er i høring indtil 1. november 2013. På baggrund af denne sidste høring udarbejdes et revideret projektforslag der forelægges til politisk behandling. Det er håbet at projektet vil starte med at blive realiseret i løbet af 2014.

Det sidste Nyhedsbrev fra februar 2013 orienterede om, at NaturErhvervsstyrelsen har krævet en undersøgelse af fosforindholdet i jordprøver fra projektområdet. Der er blevet taget 80 jordprøver der vil blive analyseret for fosfor, et næringsstof der evt. kan påvirke Storebælt i forbindelse med den kommende oversvømmelse af Vejlerne i det nedre Tude Å løb.

I maj 2013 udsendte udvalget for Teknik og Miljø et Projektforslag vedr. Tude Å Projektet. Forslaget er på 27 sider. Dette projektforslag blev diskuteret på et lodsejermøde d. 22. juni 2013. Pga. mødets noget utilfredsstillende forløb besluttedes det at afholde et sidste lodsejermøde d. 3. oktober 2013. Der blev taget referat af mødet og høringsfristen vedr. Forslaget blev forlænget til 1. november 2013.

27. maj 2013 blev Følgegruppen orienteret om bl.a. beregninger af vandstands- og afvandingsforhold. En projektændring ville betyde, at antallet af årlige oversvømmelser i Tude Ådal ville blive reduceret fra 5 til 1.

D. 24. og 25. september 2013 deltog DN Slagelse i en afsluttende konference samt ekskursion vedrørende LifeScape projektet. Der er bl.a. udarbejdet flere film om projektet, en håndbog om landskabsplanlægning som demokratisk proces og en videnskabelig rapport om hvordan landskaber opfattes af forskellige befolkningsgrupper og lande. Projektet afsluttes endeligt d. 1. april 2014.

Plastiklandbrug

I 2012 tabte vi sagen om 8 ha plasttunneller i Eggeslevmagle, men det betyder ikke, at vi nu med sindsro ser på, at landet pakkes ind i plastik.

For os i Slagelse Kommune er det især det sydvestlige hjørne, der er ramt. Mange hektarer marker og frugtplantager er fra marts til oktober overdækket med fiberdug og plast. Den øvrige del af året er overdækningen rullet op på de stationære stativer. Det gør det absolut ikke kønnere at se på, og støjen fra blafrende plastik kan være generende for naboerne; dette gør sig gældende året rundt.

Vi arbejder kontinuerligt med at gøre opmærksom på det voksende problem, idet vi frygter landskaber som i Spanien, på Tenerife, Sicilien og mange andre steder. Dette arbejde har konkretiseret i en udmærket og saglig artikel i Politiken. Vi havde besøg af bladets miljøjournalist og en fotograf, Christian og Lone viste dem rundt i plastlandbruget ved Eggeslevmagle.

Vi havde besøg af Thyge Nygaard, DNs landbrugspolitiske medarbejder, som vi forelagde vores bekymringer for det fremtidige plastoverdækkede landbrugsland. Han bragte sagen videre til DNs landbrugsfaglige udvalg, som desværre gav udtryk for at frugt-, bær- og grønsagsavlerne af hensyn til konkurrencen er nødsaget til at pakke Danmark ind i plastik.

Vi har henvendt os til en journalist på DNs blad Natur og Miljø for ad den vej at få en debat i gang om plastoverdækket landbrug, men vedkommende mente ikke at der var nogen sag!

Vi har skrevet en artikel om emnet og lagt den ind på Landbrugsfagligt Netværk på Podio. Vi håber her, at vi kan få en debat, da vi regner med at andre i foreningen også har problemet inde på livet og har gjort sig tanker om fremtidens fødevareproduktion.

Natursamrådet

DN Slagelse har siden sidste årsmøde deltaget i tre møder i Natursamrådet.

D. 10. januar 2013 drøftedes bl.a. DN Slagelses anmeldelse af Bjørneklo i det fredede Tude Å område, et skitseforslag til adgangsregulering i Lejsø området (Natura 2000), vandstanden i Lejsø og Skovrange som invasiv plante. Vedr. Bjørneklo har kommunen sendt et brev til alle lodsejere om at de skal bekæmpe Bjørneklo og kommunen har efterfølgende fulgt op på dette med breve og besigtigelser. Forslaget vedr.

Lejsø går ud på at mindske forstyrrelser i området for at forbedre forholdene for ynglefuglene. Det foreslås at forbyde færdsel fra 1. marts til 30. juni. DN Slagelse mener at de er vigtigt samtidig at forbedre vandstanden i søen der tørrer ud i løbet af sommeren. Et problem er at ejeren om foråret lukker vand ud af søen via en gravet kanal. DN Slagelse har i forbindelse med sagen udarbejdet to notater til kommunen.

D. 30. maj 2013 var Natursamrådet inviteret til et temamøde om Kommuneplan 2013 på Gyldenholm herregård.

D. 23. oktober 2013 blev Natursamrådet orienteret om kommunens nye planer for Halskov Overdrev, kommunens areal der ligger mellem Lejsø området og Musholm Bugt Feriecenter. Området blev besigtiget. Intensiv dyrkning ophørte sidste år, mange områder er hegnede og skal afgræsses for at fremme overdrevs flora og fauna. Der vil blive adgang indenfor hegnene. Der er endvidere gravet flere søer i håb om indvandring af Grønbroget Tudse. Jagten i området er ophørt. Efterfølgende afholdt Natursamrådet møde på Musholm Bugt Feriecenter. Der blev bl.a. drøftet en op pløjet skrænt på Omø, formodentlig ulovlige bebyggelser langs Storebælt kystens sommerhusområder og naturgenopretning i Hejninge Mose.

Kommuneplan

Slagelse Byråd har mandag d. 16. september 2013 vedtaget Kommuneplan 2013. DN-Slagelse indsendte, som vi plejer, en række bemærkninger til den nye kommuneplan. Generelt må det siges, at det er et stort arbejde, og det er ikke blevet letter efter at planforslaget kun ligger digitalt. Det er måske en ny arbejdsmetode man skal tilegne sig.

Hovedstruktur:

Vi fik tilføjet, at i "fyrtårnet" Trelleborg skal den naturhistoriske fortælleverdi også indgå.

Vedr. masterplanen for Skælskør by fik vi indføjet at:

I forbindelse med planlægning af kystnære boligområder langs Skælskør Fjord skal offentlighedens adgang til kysten sikres gennem stisystemer langs kysten. Men ikke til at forbyde autocampere at overnatte på Skælskør Havn.

Til Retningslinjer , Energi og Teknik:

Vi foreslog, at der blev udlagt områder, hvor private, der ikke havde mulighed for at opsætte solceller på eget hus kunne investere i et fællesanlæg således, at alle borgere kunne få samme rettigheder til energibesparelsen. Det fandt ikke gehør i byrådet.

Landområder

Vi ønskede en restriktiv planlægning for plastoverdækning af landbrugslandet, men det er åbenbart ikke kommunens opgave. Den skal kun forholde sig planmæssigt til udformning og placering, hvis overdækningen er placeret væk fra den øvrige bygningsmasse. Det forekommer lidt besynderligt, da overdækningerne er mange gange større end landbrugsejendommens traditionelle bebyggelse. Disse overdækninger er vi til stadighed opmærksomme på.

Trafik og veje

Vi ville gerne af med planerne om nye veje ved Skælskør/Eggeslevmagle og nord om Slagelse. Vi er selvfølgelig bevidste, om de trafikale gener der er, for de mennesker der bor i trafikerede byer, men ved alt for direkte vejforbindelse, tværs gennem landområder, opdeler man mere og mere landskabet og skaber

også mere trafik. Det nytter ikke at man i planlægningen og anlægget af omfartsveje søger at begrænse vejenes negative påvirkning af naturen. Vejen i sig selv er problematisk.

Her fik vi ikke medhold.

Turisme

Det har fra dag ét været vort ønske, at planen om en campingplads ved Kobæk Strand skulle udgå. Heller ikke ved denne Kommuneplan lykkedes det at vinde gehør for vort synspunkt. Det er vanskeligt for os at forstå, at skiftende kommuner (Skælskør/Slagelse) fastholder dette udlæg. Først tillader man sommerhusudstyknings, og så på det tiloversblevne område, der grænser op til et sårbart vådområde og en ny anlagt skov, der vil man stuve flere hundrede mennesker sammen (180 enheder). Det vil efter vor mening ikke gå stille af, og pist væk er naturoplevelserne til fordel for uforpligtende ferieliv med hvad dertil hører. En bemærkning du kan tænke over om er rigtig.

Generelt oplever vi planen mindre restriktiv end tidligere. Der er mange steder, hvor et berettiget SKAL er blevet til KAN eller BØR. Det lægger op til subjektive vurderinger i hvert enkelt sag, et skøn der skal gøres af Slagelse Kommune. Når det handler om naturbeskyttelse, er det ikke altid tilfredsstillende. F.eks. ved anlæg af nye veje, hvornår har man så taget tilstrækkelig hensyn til naturen, når nu vejen i sig selv er et ødelæggende element?

Stiplan

Slagelse Kommune udsendte i starten af året en stiplan til høring. Stiplanen er et tillæg til lokalplanen og er ikke bindende. Intensionerne med planen var, at samle samtlige der havde adgang for offentligheden i kommunen, hvorefter stierne skulle lægges på hjemmesiden Friluftsguiden. På Friluftsguiden.dk kan alle herefter se og planlægge ture ud fra de indtegnede stier og ruter.

På sidste årsmøde holdt kommunens stiplansmedarbejder et oplæg om arbejdet med stiplanen, og DN støttede op om det omfattende arbejde med at kortlægge samtlige stier.

DN deltog også i et walk-and-talk møde ved Trelleborg Golfklub og Skovsø å, hvor borgerne blev orienteret om stiplanen og der kunne stilles spørgsmål. Der deltog under 10 borgere.

I høringsvaret glædede DN sig over tiltaget med stiplanen, som var det mest ambitiøse på landsplan. Stiplanen understøttede DN's arbejde med at sikre befolkningens adgang til naturen og større kvalitet i naturoplevelsen. Og vi lagde vægt på, at Stiplanen havde en væsentlig betydning for at bevare, sikre og udbygge eksisterende veje og stier i det åbne landskab. Vi kunne overordnet tilslutte os Stiplanen og opfordrede kommunen til at samarbejde med lodsejere om at etablere spor i landskabet, hvor der ville vise sig behov, samt pegede konkret på 8 lokaliteter, hvor stier – i flere tilfælde trampestier - var savnet

Høringsfasen blev meget voldsom og noget skræmmende med mange vrede og aggressive borgere til borgermøderne og i medierne, fordi kortmaterialet var behæftet med en del fejl. Høringsforslaget blev derfor trukket tilbage af byrådet.

En ny proces blev iværksat i samarbejde med et rådgivende ingeniørfirma, og der er nu sendt en ny stiplan til høring, som slutter 16. november. Intentionerne med den nye stiplan er ikke at kortlægge stier, men at beskrive hvilke retningslinjer stier fremover skal planlægges og etableres efter. Vigtigst for kommunen er det med denne stiplan, at lægge op til dialog med lodsejerne om nye stiføringer. Nye stier planlægges fremover under tre forskellige kategorier. 1) Primærstier, som kommunen vil prioritere for at sikre adgangsvejen til særlige natur- og kulturperler. 2) Sekundære stier, som kommunen sammen med foreninger, lokalråd og organisationer ønsker etableret. 3) Øvrige stier, som lokale borgere skal tage

initiativ til. Derudover rummer stiplanen bl.a. retningslinjer for skiltning, naturinventar, samt en tidsplan for cykelstier. Forslået stier i stiplanen er tegnet med løs hånd, for de skal først fastlægges efter dialog med lodsejere.

Vi kan i DN godt se behovet for den dialogsgørende tilgang til stiplanen, men samtidig er vi kede af, at der ikke mere er fokus på de allerede eksisterende stier, som nogle lodsejere forsøger at begrænse den offentlige færdsel på. Naturbeskyttelsesloven giver offentligheden adgang til etablerede stier, markveje, kirkestier, skovveje med videre, men det er uklart for både lodsejere og borgere. Derfor kan vi kun opfordre kommunens borgere om at indrapportere til kommunen eller DN, hvis der registreres begrænsninger i færdslen på stier eller de helt nedlægges. Folder med regler om færdsel i naturen kan fås på DN's hjemmeside eller her til mødet.

I forbindelse med den nye stiplan har DN deltaget på standen om *færdsel i det åbne land* til kommunens dialogmøde om stiplanen. Selv om kun få borgere mødte op, oplevede vi også på dette møde meget aggressive borgere - trods det, at der ikke foreligger konkrete stiføringer i den nye stiplan. (Det viste sig også, at de fleste af de vrede borgere ikke havde læst den nye stiplan) Samtidig viser det os, at der er indædt stor modstand fra nogle lodsejere/borgere i kommunen mod at fremme adgangen i det åbne land på deres jorde. Specielt visionen om at etablere sti hele vejen rundt om Korsør Nor rejser stor og mangeårig modstand.

Vi kom også i dialog med lodsejere, som bekymrede sig om de foreslået stiområder, men som også var åbne for at finde konstruktive løsninger gerne i samarbejde med andre i lokalområdet. F.eks. fra Glænø, men også fra Korsør Nor - og det var rigtig positivt.

Der blev stillet krav om et nyt stimøde, som blev afholdt i går d. 6. november uden deltagelse af DN.

Der foreligger ikke hørings svar til den nye stiplan fra DN endnu. Men DN vil bl.a. pege på: At der skal tages hensyn til ynglende havørn ved Stigsnæs. At adgangen på Lejodden skal begrænses i fuglenes yngleperiode. At kommunen skal formidle reglerne om færdsel i naturen til borgerne. Og at kommunen skal forsætte registreringen af allerede eksisterende stier og nedlagte stier.

Tårnborg Borgbanke

Har været på dagsorden mange gange i år. Skyldes at vi har fornemmet lidt uvilje hos Naturstyrelsen om opgaven. Vi har dog talt os til rette og NT har i år taget et ordentligt nap ikke mindst siderne af Banken, hvor det er svært for almindelige dødelig og især med le at komme ordentlig og forsvarligt til. Alt i alt var der 7 ude på banken i år, heraf ét menigt medlem. Vi har aftalt at diskutere vores fremtid med Banken på bestyrelses mødet marts. Det viser sig at være en stor mundfuld måske for stor, og det har vist sig svært at mobilisere bredere omkring indsatsen. Der skal også afklares med Naturstyrelsen, hvordan de fremtidige rammer for pleje af Banken skal være.

Samrådsmøder

Der har været to samrådsmøder. Hyggelige møder med andre DN afdelinger, men måske for lidt indhold. Det er afdelingerne i vores lille samråd enige i og derfor er det foreslået og godkendt af hovedforeningen, at samrådene på Sjælland samles i et stort samråd. Geografisk dækker samrådet så fremover region Sjælland.

Høring, landvindmøller.

DN Slagelse har følgende bemærkninger til Forslag til Vindmølleplan, tillæg nr. 1 til Kommuneplan 2013:

- 1. Møllernes størrelse** Der foreligger ifølge indledningen til Miljøvurderingen en beslutning i Byrådet om, at der ikke skal udpeges områder til møller under en totalhøjde på 100 m. I et revideret forslag til en vindmølleplan besluttedes det i Byrådet at reducere antallet af udpegede arealer fra 6 til 3 og totalhøjden måtte ikke overstige 130 m. Med det aktuelle forslag må højden ikke overstige 150 m; af Retningslinjernes punkt 2.5.3 fremgår dog at " Totalhøjde skal være 140 - 150 m".

Når vindmøllerne bliver højere vil de dels visuelt påvirke større områder, og dels vil sandsynligheden øges for, at de af hensyn til flysikkerheden, skal have lys monteret.

Visuelt: Selv om møllerne ligger 5-15 km fra naturområder som f.eks. skovområder vil de pga. af deres størrelse fremstå tydeligt og uroligt i landskabet. Ved at reducere møllehøjden til ca. 100 m vil denne afstand reduceres betydeligt.

Lys: Ifølge 2.5.13 skal vindmøller højere end 100 m af hensyn til flysikkerheden anmeldes til SLV, der vil fastsætte krav til afmærkning, dvs. lys på toppen af masten. Vindmøllerne ved Katrineholms Piber i Næstved Kommune på sydøstgrænsen til Slagelse Kommune er 126,5 m høje og de er alle forsynet med rødt lys. Der er altså stor sandsynlighed for at møller over 100 m vil blive krævet mærket med lys. Hvad betyder det? Ifølge Miljøvurderingen vil lyset tiltrække insekter der igen vil tiltrække flagermus. Er det et problem? Det kan det være hvis møllerne er placeret nær områder med relativt mange flagermus, da flagermus generelt er en truet dyregruppe i Danmark og i EU (Bilag IV arter). Flagermus der normalt ikke jager i de højder vil også blive tiltrukket af insekter i møllernes lys. Flagermus der jager nær møllerne risikerer læsioner af lungerne pga. det undertryk der skabes af møllevingerne. Det er derfor vigtigt at holde møllerne under eller lig 100 m så lys undgås.

- 2. Afstand til beboelse 4 x møllehøjde eller ca. 600 m** Denne afstand, der primært skal sikre mindre støj omkring beboelse, bør også omfatte de nærmeste udendørsarealer omkring huset.
- 3. Store Frederikslund** Af de tre udpegede arealer synes Store Frederikslund at være det mindst egnede areal til store vindmøller. Området og omgivelserne er udpeget til et Naturnetværk Kerneområde. Dette skyldes de skove der ligger ganske tæt på de udpegede areal. Disse skove kan rumme flere arter af flagermus og rummer sandsynligvis ynglende Rød Glente, Hvepsevåge, Duehøg, Spurvehøg og Musvåge, måske også Havørn. Flere af disse rovfugle er sjældne i Danmark (Rød Glente, Hvepsevåge og Havørn) og er alle fugle der kredser og svæver på termiske opvinde skabt af skoven. Disse fugle vil være sårbare i forhold til møllevingerne. Det nyeste danske eksempel er fra foråret 2013 fra Nordjylland, hvor en ung havørn blev skåret midt igennem af en møllevinge. Visuelt synes en placering af flere store vindmøller her også at skæmme landskabet.
- 4. Detaillerede miljøundersøgelser** DN-Slagelse hæfter sig ved, at der for alle 3 områder gælder, at der skal udføres mere detaljerede miljøundersøgelser, herunder af flagermus og fugle, i forbindelse med et konkret vindmølleprojekt.

Konklusion DN-Slagelse mener at store vindmøller placeret på landjorden højst bør være 100 m høje. Derved påvirker de visuelt et betydeligt mindre areal end vindmøller på 125 – 150 m. Desuden vil disse vindmøller ikke blive krævet sikkerhedslys, således at insekter og dermed flagermus ikke tiltrækkes af møllerne og større drab undgås. Området Store Frederikslund synes uegnet dels pga. sine formodede bestande af flagermus og rovfugle og dels pga. af en negativ visuel påvirkning; området bør derfor udgå. Afstanden på 600 m bør omfatte boligen samt dennes nærmeste udendørsarealer.

Skælskør folkefest og Naturens ambulance.

Igen i år stillede vi op til folkefest 2000. Igen i år med vores plancheserie om fredede områder i egnen. Vi skal derfor overveje hvad vi deltager med til næste år.

Derudover fik vi overbevist DN hovedafdelingen om at Naturens ambulance skulle være med. Ambulancen havde uden tvivl større opmærksomhed end vores egen lille stand/ udstilling, men vi fik trods alt nogle henvendelser vi er gået videre med.

Fodsporet og MCPA

Sporet er desværre på en strækning hårdt plaget af padderokker, asfalten ødelægges i en grad, så det er til stor gene for trafikken. Generelt er vi kede af sprøjtemidler, men finder, at der i dette tilfælde er god mening i at bruge stoffet MCPA. Det er et hormonstof, som ikke påvirker naturen eller andet, men kun skulle bekæmpe padderokkerne.

Vi er fortsat med i en følgegruppe omkring sporet og følger udviklingen nøje.

Statsskov nord for Slagelse

Der er nu etableret brugerråd. DN er fast repræsenteret i brugerrådet og vi vil løbende få information om udvikling og mulighed for indflydelse på projektet.

Rådet er rådgivende.

Og meget andet.

Ovenstående punkter er ikke fyldestgørende for hele vores virksomhed det forgangne år, men centrale områder. Andet vil føre for vidt. Men jeg skal da lige nævne andre områder vi har været henover:

< Bådebroer Skælskør fjord. En klage er fremsendt til kommunen

< Evighedstræ

< Kobæk enge. Kommunen bør ha' fleksible plejeplaner, så krat ikke ryddes i fuglenes yngletid o.lign.

< Kold Stubbe

< Plakatudstilling på Korsør bibliotek

< Nyhedsbrev.

< Div. Udvalg

< Osv.